

Klima- og
miljødepartementet

Økologisk grunnkart og naturtypekartlegging

Skog og Tre, Astrid Berge

31. mai 2018

Norge trenger et økologisk grunnkart

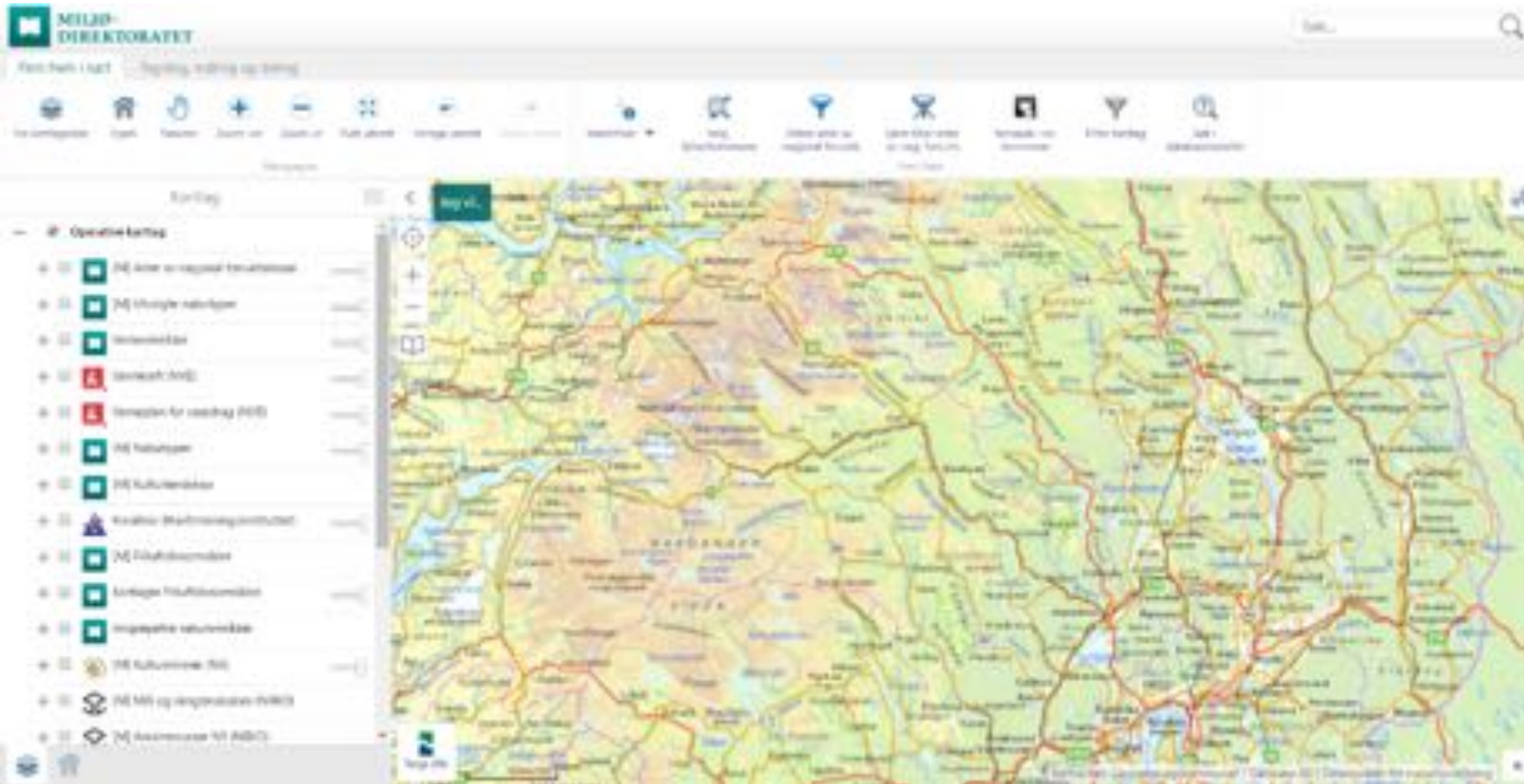
- Arealinngrep og arealendringer er den største påvirkningsfaktoren på naturmangfold i Norge
- Å ta hensyn til natur kan være fordyrende og forsinkende
- Vi må ha god og oppdatert stedfestet informasjon for å kunne ta kloke valg
- Viktig at kunnskapen foreligger tidlig i prosessene
- Trenger et økologisk kart for å bidra til bedre, mer forutsigbare og effektive beslutningsprosesser

Foto: Astrid Berge

Mye data finnes og er i bruk

Politiske føringer

Regjeringen vil

- Integrere eksisterende data fra ulike sektorer om sentrale miljøvariabler i det økologiske grunnkartet
- Videreutvikle og forbedre kartdatabaser med data om naturmangfold
- Videreføre pågående naturkartlegging av norsk natur frem mot 2020

Stortingets anmodningsvedtak nr. 678, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen styrke arbeidet med et økologisk grunnkart for Norge med naturtyper, arter og landskapstyper.»

Meld. St. 14

(2015–2016)

Melding til Stortinget

Natur for livet

Norsk handlingsplan for naturmangfold

Klima- og
miljødepartementet

Kartlegging av natur- et viktig bidrag til det økologiske grunnkartet

Omlegging av kartleggingsmetode

- I 2015 bestemte Stortinget at Artdatabankens Natur i Norge (NiN) skulle legges til grunn for all offentlig finansiert kartlegging av natur.
- Økt fokus på objektivitet, verdinøytralitet og etterprøvnbarhet.

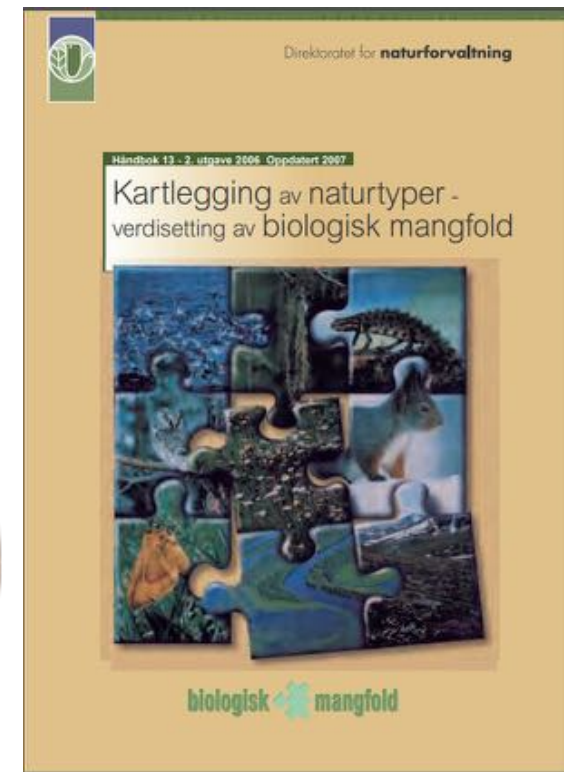
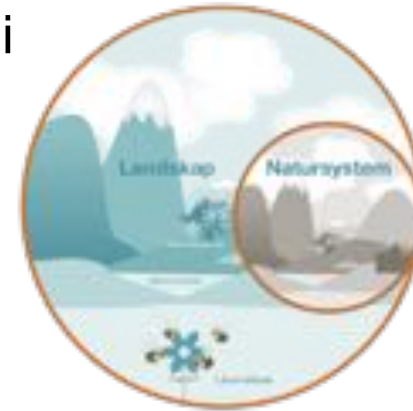

Foto: Wikipedia

Hva skal vi kartlegge?

- naturtyper som er truet
- viktige for mange arter
- dekker sentrale økosystemfunksjoner
- spesielt dårlig kartlagt

Foto: Astrid Berge

Hvor skal vi kartlegge?

- områder der kartleggingen gir stor samfunnsnytte
- områder med stor aktivitet og stort utbyggingspress, både på land og i sjø
- områder der klimaendringene forventes å føre til raske endringer

Ett kunnskapsgrunnlag

Hva det betyr at det er kartlagt en naturtype i et område vil avhenge av:

- hvilke regelverk som regulerer aktiviteten/området
- politiske føringer

Oppdrag til Miljødirektoratet

- Levere forslag til naturtyper som skal prioriteres for kartlegging med bruk av NiN
- Levere forslag til metode for å vurdere den økologiske kvaliteten på lokaliteter av disse naturtypene

© Anne Elisabeth Scheen

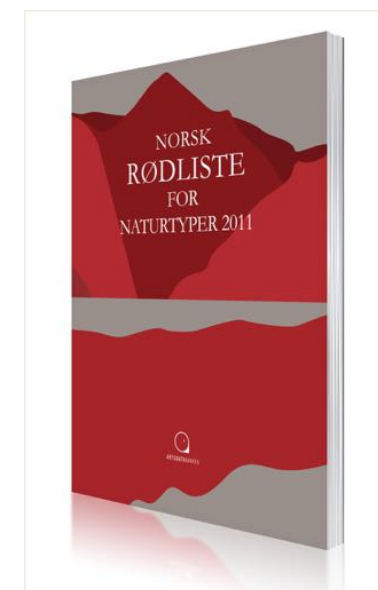
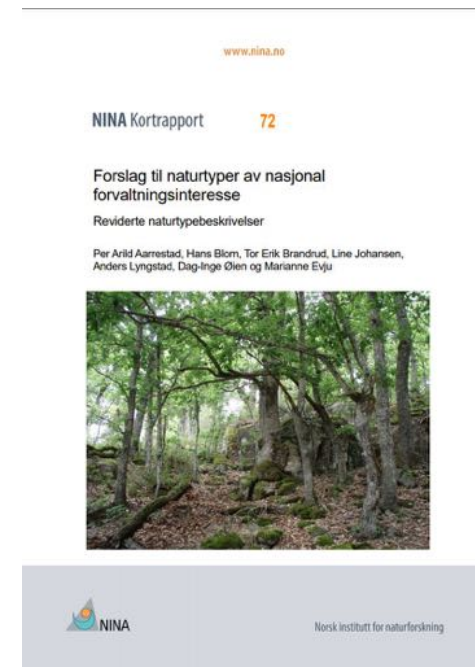
Klima- og
miljødepartementet

Naturtyper prioritert for kartlegging

Direktoratet anbefalinger: Naturtyper prioriterte for kartlegging

- 76 landbaserte naturtyper er prioritert for kartlegging
- Utvalget er basert på kriterier i naturmangfoldmeldingen
- 26 basert på anbefalinger fra bredt sammensatt ekspertgruppe
- 50 basert på Norsk rødliste for naturtyper 2011

Naturtyper i skog prioritert for kartlegging (30)

Beiteskog	Kalkrik lavfurskog
Boreonemoral regnskog	Kalkrik ospeskog
Doggpilkraatt	Kalkrik sandfurskog
Fjæresone-skogsmark	Kontinentale bekkekløfter
Flomskogsmark	Kystgranskog
Gammel furskog*	Lav-furukalkskog
Gammel granskog *	Lågurt-eikeskog
Hule eiker	Lågurt-grankalkskog
Høgstaude-granskalkskog	Lågurt-lyngfurukalkskog
Høgstaudegranskog	Lågurt-lyngfurskog
Høstingsskog	Mandelpilkraatt
Kalkbarskog	Olivinskog
Kalklindeskog	Rik boereal frisk lauvskog
Kalkrik alm-lind-hasselskog	Skog med lungeneversamfunn
Kalkrik bøkeskog	Temperert kystfurskog

Direktoratets anbefalinger: Gammel skog

- NiN skiller ikke mellom normalskog som er:
 - ensjiktet, ensaldret og tett plantet skog
 - flersjiktet og fleraldret normalskog som er fremkommet med naturlig foryngelse
- Frem til variabler for skogbestandsdynamikk er utviklet i NiN anbefalte direktoratet at:
 - Gran- og furudominert naturskog etter NiN-systemet
 - Gran- og furudominert normalskog i hogstklasse 5 kartlegges livsmiljøene Liggende død ved, Stående død ved og Gamle trær etter MiS instruks

***Normalskog:** Skogbestand som er forstlig drevet i henhold til skogbrukets standarder og med de til en hver tid gjeldende tekniske hjelpemiddel.*

***Naturskog:** Skogsbestand framkommet ved naturlig foryngelse av stedegent genmateriale [...] der skogmarksystemets naturlige struktur, sammensetning og økologiske prosesser dominerer.*

Foto: Astrid Berge

Direktoratets anbefalinger: Behov for videreutvikling

- Behov for at Artsdatabanken videreutvikler NiN-variabler for å beskrive skogbestandsdynamikk.
- Behov for oppdatering av liste over naturtyper prioritert for kartlegging når ny rødliste for naturtyper foreligger.
- Behov for at Artsdatabanken gjennomfører en systematisk gjennomgang av NiN-systemet for å finne;
 - NiN-enheter som er leveområde for truede og nær truede arter
 - NiN-enheter som er viktige for mange arter

Foto: Astrid Berge

Departementets tilbakemelding: Naturtyper prioriterte for kartlegging

Departementet har gitt sin tilslutning til de naturtyper som direktoratet har anbefalt, med noen presiseringer:

- Kartleggingen av naturtypene kan ikke stoppe opp i påvente av den systematiske gjennomgangen av arters tilknytning til NiN-enheter.
- Ved kartlegging av livmiljø i gran- og furudominert skog i HK 5 etter MiS-instruksen skal det benyttes nasjonale inngangsverdier for avgrensning.
- Naturtyper basert på føringer i naturmangfoldmeldingen prioriteres høyest og nær truede naturtyper kartlegges der det er ressursmessig hensiktsmessig.

Foto: Astrid Berge

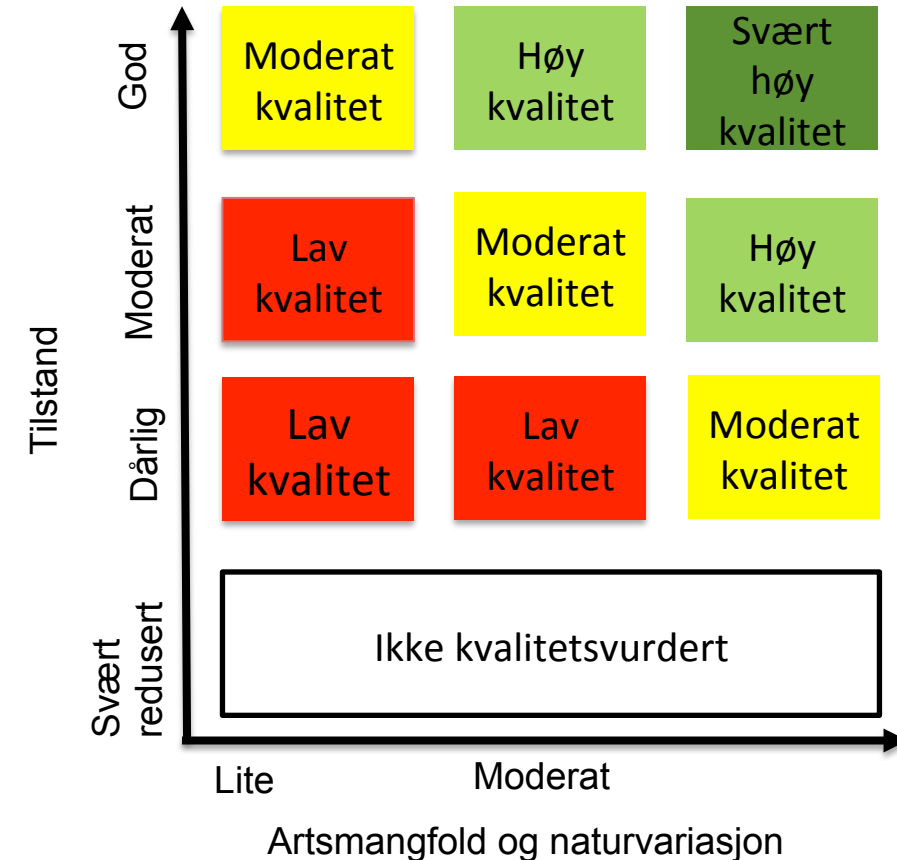
Klima- og
miljødepartementet

Metode for å vurdere økologisk kvalitet

Direktoratet anbefalinger: Metode for lokalitetskvalitet

- Metode for å vurdere økologisk kvalitet av enkeltforekomster av de naturtyper som er prioritert for kartlegging.
- Anbefalt av ekstern ekspertgruppe.
- Utviklet én matrise for hver naturtype med krav til de enkelte kvalitetsklasser.

Figur etter Evju et al. 2017. NINA rapport 1428.

Departementets tilbakemelding: Metode for lokalitetskvalitet

Departementet har gitt sin tilslutning direktoratets anbefalte metode, med noen presiseringer:

- Etter feltsesong 2018 skal kvalitetsvurderingsmetoden evalueres. Vurdere om metoden ivaretar krav til:
 - robusthet mhp. funn av enkeltarter
 - lik tilnærming på tvers av naturtyper
 - etterprøvbarehet
- Utvikle lister over artsgrupper og rødlistearter i disse gruppene som man kan forvente å finne i den enkelte naturtype.
- Ta i bruk habitatsspesifikke arter for kartleggingsenheter.

Foto: Astrid Berge

Planer for videre arbeid med naturkartlegging

- Ferdigstille en naturkartleggingsstrategi.
- Ta i bruk kvalitetsvurderingsmetode og liste over naturtyper prioritert for kartlegging i arbeid med konsekvensutredninger.
- Videreutvikle kartleggingsmetode og liste over naturtyper prioritert for kartlegging basert på ny kunnskap og erfaringer, herunder;
 - systematisk gjennomgang av arters tilknytning til NiN-enheter
 - revidert rødliste for naturtyper
 - resultat fra evaluering av kvalitetsvurderingsmetoden
- Utvikle tilsvarende for naturtyper i sjø og ferskvann.

Foto: Wikimedia commons Simo Räsänen

Klima- og
miljødepartementet

Takk for oppmerksomheten!

